

VUI TIỀN KHỈ ĐI ĐÓN GÀ VỀ

(PHIẾM LUẬN)

Trong văn hóa đại chúng hình ảnh chú Khỉ biểu tượng như là sự tinh nghịch, láu lỉnh, nhanh nhẹn. Khỉ được đem vào những câu rửa, câu máng: “Khỉ thật! Đờ khỉ! Khỉ gió! Khỉ khô! Khỉ mốc! Bớ khỉ!” Và trong những câu chế giễu: “Mặt nhăn như khỉ! Nhăn nhó như Khỉ ăn gừng! Nhăn như khỉ ăn ớt!” hay “Đừng làm trò khỉ!” v.v... Nhưng thôi! Năm Khỉ đã qua chỉ xin ghi lại một hình ảnh rất đẹp của 3 chú khỉ trong “*Bộ Khỉ Tam Không*” mà thôi.

Một số chùa có trưng bày tượng ba chú khỉ với vẻ mặt ngộ nghĩnh mang tư tưởng “ba không”. Một chú dùng tay che hai mắt lại, không nhìn. Một chú dùng tay bịt hai tai lại không nghe. Và chú thứ ba thì dùng tay bịt miệng lại không nói. Tượng muốn nêu ra phương châm xử thế ngụ ý “Không nhìn việc gì xấu xa, không nghe lời nói xấu xa, không nói ra điều xấu xa” (“See no evil, hear no evil, speak no evil.”)

Hình ảnh “Bộ khỉ tam không” còn nhắc nhở chúng ta về tầm quan trọng của “*Tâm viên ý mã*” trong phép Thiền. Tâm viên là vượn tâm, cái tâm lăng xăng như vượn, như khỉ. Còn ý mã là cái ý xoay chuyển nhanh

như con ngựa phóng đi. Chúng ta được khuyên là phải biết kiểm soát cái tâm vọng động, tán loạn như vượn khỉ, nhảy nhót, khọt khẹt, không khi nào được yên, cứ nghĩ hết chuyện này đến chuyện khác. Những động tác đó thường đưa con người đến loạn động, nảy sinh ra đủ thứ phiền não, cấu uế. Khi tâm bị vô minh che lấp thì phần nhiều hướng ác nhiều hơn thiện. Cho nên nhiều khi cần phải bịt mắt để dùng tâm mà nhìn, bịt tai để dùng tâm mà nghe, bịt miệng để dùng tâm mà nói. Khi tâm ở trạng thái tịnh, không bị quấy rầy bởi những điều xấu thì từ tâm mới phát sinh những điều thiện.

“Bộ Khỉ Tam Không” cũng mang đậm tư tưởng của Đức Khổng Tử trong Luận Ngữ: “Phi lễ vật thị, phi lễ vật thính, phi lễ vật ngôn, phi lễ vật động”. Nghĩa là không nhìn điều sai, không nghe điều tầm bậy, không nói điều trái, không làm điều quấy”.

Qua năm Gà người ta cũng lại thấy lời khuyên tương tự như trên: “*Gà ba lần vỗ cánh mới gáy, người ba lần ngẫm nghĩ mới nói.*” Và câu: “*Gà chết vì tiếng gáy*” hay “*Gà tức nhau tiếng gáy.*” Đối với đồng loại tiếng gà gáy là lời thách thức rất đáng ghét và cũng là nguyên nhân gây ra nguy hiểm. Con người cũng có khác gì, do lời nói khoe khoang, ngạo mạn, gây ra đổ kị. Người háo thắng không muốn thua kém ai để lâm nạn trong đời!

Gà cũng gọi niềm hung nhớ cổ hương với câu: “*Gà cỏ trở mỏ về rừng.*” Con người nói chung đều hướng về quê hương bản xứ ví như gà cỏ luôn hướng về rừng nơi sinh ra nòi giống tổ tiên của chúng.

Câu khuyên: “*Gà có lông, người có giá*” ý nói con người đáng quý khác với cách đánh giá của các loài khác thí dụ vẻ đẹp của gà là ở bộ lông. Còn con người ở chỗ biết tự trọng giữ giá trị của mình chứ không chỉ do cái vẻ bên ngoài.

“*Gà con lạc mẹ*” hay là: “*Mẹ gà, con vịt*” nói về cảnh bơ vơ không ai chăm sóc, cảnh của những trẻ em sớm mồ côi mẹ, phải sống với dì ghẻ.

“*Gà cồ (gà tổ, gà què) ăn quần cối xay*” ngụ ý chê kẻ bất tài, không có ý chí. “*Gà cùng chuồng đá lẫn nhau*” hay “*Gà cùng một mẹ chớ hoài đá nhau*” có ý khuyên bà con nên đoàn kết, tránh bất hòa v.v...

Trong truyện Kiều của Nguyễn Du, có đoạn Mã giám sinh chuyên săn lùng “gái” đưa về “lầu xanh” cho Tú Bà để “buôn phần bán hương”. Thấy Kiều muốn bán mình chuộc cha, bề ngoài Mã giám sinh giả mua Kiều làm vợ nhưng kỳ thật là sẽ giao nộp cho Tú Bà. Mã thấy Kiều xinh đẹp nên nảy ý “vin cành bẻ hoa” trước. Sau khi chiếm đoạt trinh tiết của Kiều rồi Mã bèn dùng kế “*Nước vỡ lựu máu mào gà*” để phôi màu đỏ giả tạo dấu chứng còn thanh tân trinh trắng của Kiều trong đêm động phòng về sau này.

Nhưng có người viện dẫn sách “*Bắc Lý Chí*” nói rằng: “Trong chốn thanh lâu, sau khi tiếp khách xong thì dùng vỏ lựu đem sắc lấy nước rồi lấy máu trích ở mào gà đem mà rửa, giả làm gái tân”. Mục đích tạo ra tính năng đặc biệt, làm co rút âm đạo chứ không phải chỉ là một hình thức màu máu nguy tạo sự thanh tân cho người con gái.”

Còn rất nhiều chuyện cả về Khỉ lẫn Gà nhưng chỉ xin tán sơ qua về vài chuyện như trên mà thôi! Còn thì nhân dịp đầu năm mới xin dành thời giờ mời bà con “*ngày Xuân nâng chén ta chúc nơi nơi...*”

Đón Xuân thường có chút rượu để cho thêm phần hưng phấn. Nhiều người ca tụng rằng người phong lưu phải biết uống rượu và con người lịch sự thì phải “tửu tam bôi”, nghĩa là rượu ba chén. Nhất là đàn ông, con

traí mà không biết uống rượu thường bị chê là “*nam vô tửu như kỳ vô phong*”, trai mà không uống rượu như là cờ không có gió. Chao ôi! Cờ mà không có gió thì nó teo lại và rũ xuống như “kim đồng hồ chỉ sáu giờ rưỡi”, trông... mắt hào khí và mắt thâm mỹ vô cùng.

Các Cụ ta ngày xưa cũng luôn ca tụng là: “Cầm, Kỳ, Thi, Tửu, đường ăn chơi mỗi về một hay.”

Hay ở đâu thì không rõ nhưng trong sách Giáo Khoa Thư dạy học trò tiểu học thuở trước đã vạch rõ ra cái “không hay” trong bài “Người say rượu”: “...*Chỉ tham mấy chén rượu mà thành ra say sưa, mất cả tư cách con người, có khi như là con vật vậy, thật là đáng khinh bỉ. Hỡi các anh, các anh đã trông thấy người say rượu như thế, thì nên lấy đó làm gương mà giữ mình*”.

Thi sĩ Shakespeare ở phương trời Tây cũng tán thành ý trên nên từng nghiêm khắc phê phán chuyện nghiện rượu: “Thượng đế ôi! Con người đã đặt một kẻ thù ở trong miệng họ để lấy cắp trí não họ đi! Thế mà chúng ta lại hoan hỉ, vui thú, hớn hờ và tán dương để tự biến chúng ta thành những thú vật (transform ourselves into beasts).”

Ở Hoa Kỳ vào năm 1992 thống kê cho biết là trong những vụ ra tay giết hại người “phối ngẫu” của mình thì một nửa trong số kẻ sát nhân đó khi phạm tội đều đang ở trong tình trạng say xỉn. 16,5% các vụ tự sát cũng lại có liên quan đến rượu. Ở thanh thiếu niên, rượu hoặc ma túy chiếm đến 70% các vụ tự sát. Cuối năm 2016 báo chí cho biết theo tin của cảnh sát California chỉ riêng đêm Giao Thừa năm 2015 có 27 người chết vì đụng xe và hơn 900 người bị bắt vì say rượu lái xe. Sau khi cộng mọi thứ tiền phạt, chi phí pháp lý và tiền bảo hiểm bị tăng thêm, ngay cả lần phạt đầu tiên, người bị kết tội say rượu hay thuốc lái xe tốn hơn \$15,000.

Để phản đối thi sĩ Shakespeare dân làng nhậu viện dẫn lời V. Hugo nói: “Thượng Đế chỉ sáng tạo nước, con người đã chế ra rượu” và tiếp đó là liệt kê tên tuổi các quý vị nổi danh như Lý Bạch, Edgar Allan Poe, Raymond Carver, F. Scott Fitzgerald và William Faulkner v.v... và nói rằng chính các vị này cùng tuyên phán rằng cần phải uống rượu để tìm cảm hứng. Baudelaire còn nói lả lướt hơn: “*Chiều nọ, linh hồn của rượu hát trong chai*” (Un soir, l'âme du vin chantait dans les bouteilles.)

Cũng xin mời nghe lý sự “cùn” của các bợm nhậu: “Đã rất nhiều lần tôi muốn bỏ rượu, nhưng tôi lại cảm thấy xấu hổ. Mỗi lần nhìn ly rượu, tôi lại nghĩ về những người công nhân cực khổ đã làm ra nó. Họ đều có vợ con phải chăm sóc, con cái họ đều có những giấc mơ phải thực hiện. Nếu tôi không uống, có thể họ sẽ mất việc và những giấc mơ của con họ sẽ mãi tan biến. Tôi không thể ích kỷ chỉ lo cho sức khỏe của mình. Tôi uống để biến giấc mơ của rất nhiều người thành sự thật. Nào chúng hãy nâng ly! Dzô!”

Hãy nhớ châm ngôn của bợm nhậu là: “*If you drink, you will die. If you don't drink, you will die, too. So, let's drink and die. And die happy.*” (Nếu anh uống rượu, anh sẽ chết ngổm. Nếu anh không uống, anh cũng sẽ chết tiêu. Cho nên, ta hãy uống đi rồi chết. Và chết sung sướng).

Nhiều bợm nhậu khác lại tuyên bố: “Rượu bắt khả ép, mà ép thì bắt khả từ”. Họ còn nhắc tới thơ Quang Dũng nghe thật... lãng mạn và sành điệu quá xá:

“*Thoáng hiện em về trong đáy cốc
Nói cười như chuyện một đêm mơ.*”

Có người rất thích uống rượu như Trương Hàn, nói trong sách Tấn thư rằng “Sử ngã hữu thân hậu danh, bất như tức thời nhất bôi tửu”, có nghĩa là “Cho ta cái danh sau khi chết không bằng cho ta một chén rượu ngay bây giờ”. Thời xưa có người trước khi ra trận mạc cũng muốn uống rượu, rót rượu bỏ vào chén lưu ly nhưng bị tiếng đàn tì bà giục giã phải lên ngựa ra đi như trong bài “Lương châu từ” của Vương Hàn:

*“Bỏ đào mỹ tửu dạ quang bôi.
Dục ẩm tì bà mã thượng thôi.”*

Thời nay nào còn nghe đâu thấy tiếng đàn “tì bà” giục ta đi nữa, họa chăng chỉ còn tiếng... “quý bà” giục chồng ngưng uống để còn tỉnh táo mà lái xe về! Điều này cũng “tốt thôi!”

Nâng ly rượu dù là ngày thường hay đầu Xuân quả là thú vị nhưng “chén chú, chén anh” đến nỗi “xỉn” lên, “xỉn” xuống thì cũng phiền toái vô cùng. Cứ muốn làm... anh hùng xa lộ, cứ loạng quạng đôi “lane”, lấn vạch, tăng giảm tốc độ bất thường là lộ ngay. Lái xe khi đang say rượu là tội D.U.I (*driving under the influence*) hay D.W.I (*driving while intoxicated*). Tội này còn áp dụng cả trong những trường hợp người lái xe bị ảnh hưởng bởi các loại ma túy, các loại thuốc gây buồn ngủ khiến không kiểm soát được tay lái.

Có hai cách phân biệt giữa D.U.I vì rượu, vì ma túy hay vì uống thuốc là thử máu và thử hơi thở. Cảnh sát, sau khi chặn xét một người vì ngờ rằng người đó trong tình trạng D.U.I, sẽ dùng dụng cụ thử máu để xác định xem mức độ rượu (có hay không và nếu có là bao nhiêu phần trăm) trong máu người đó. Ngoài ra, cảnh sát cũng có thể yêu cầu người lái xe thổi vào một dụng cụ đo nồng độ rượu trong hơi thở. Cái máy có... hỗn danh là “breathalyzer”. Máy này đo nồng độ rượu trong

cơ thể. Nếu máy chỉ .10 (một phần mười của một phần trăm) là có chuyện... “khổ ế” đấy. Người bị chặn xét có quyền từ chối phương pháp thử nghiệm này. Nhưng hành động từ chối là một bằng chứng để cơ quan DMV tự động rút bằng lái xe trong thời gian 6 tháng, có khi cả năm trời. Hầu như có một sự “thỏa thuận ngầm” về vấn đề thử nghiệm này. Luật cho rằng khi ta xin cấp phát bằng lái xe là đã đương nhiên đồng ý chịu thử hơi thở hay ngay cả thử máu, thử nước tiểu khi cần rồi (...presumed to have consented to taking the test and refusal to take the test may result in the automatic loss of one’s driver’s license.)

Nhớ lại luật lệ rất xưa của Buenos Aires, Argentina, kể cũng hay! Kể thi lái xe phải nốc hết 2 chai bia 12-ounce rồi phóng xe thật nhanh qua một con đường cong queo mà OK thì mới được cấp bằng lái xe (after drinking two 12-ounce bottles of beer.)

Người phạm tội say “xỉn” khi lái xe thôi thì đủ mặt. Tháng 5-2013 tại xứ Cờ Hoa, Giám mục Robert J McManus, 61 tuổi, trưởng một Giáo Phận, bị cảnh sát bắt về tội say rượu lái xe. Vào tháng 8-2014 Thượng Nghị Sĩ Dân Chủ Ben Hueso, 44 tuổi, tiểu bang California bị bắt để điều tra về tội say rượu lái xe vào sáng sớm tại Sacramento. Tại Maryland nhà vô địch Thế Vận về bơi lội đầy huyền thoại Michael Phelps, người từng đoạt được 18 huy chương vàng Thế Vận Hội, bị bắt vào cuối tháng 9-2014 với các tội danh DUI, chạy quá tốc độ và lấn qua làn ranh đôi liên tục bên trong một đường hầm thuộc xa lộ I-95 ở Baltimore, nồng độ rượu trong máu của chàng lúc bị bắt là .14 trong khi nồng độ hợp lệ giới hạn ở tiểu bang Maryland là .08. Được biết hồi năm 2004, “kình ngư” này cũng từng bị bắt về tội DUI ở Salisbury nhưng chỉ bị án 18 tháng tù treo.

Chẳng phải khi làm quan tòa là thoát tội. Tháng 5-2014 báo chí lại đưa tin có thêm một ông quan tòa ở Florida phạm tội lái xe khi say rượu nữa. Mới trong có 7 tháng mà Florida đã có 3 ông quan tòa say xỉn mà lái xe rồi! (Third Florida County Judge in seven months faces DUI charges.)

Chẳng phải chỉ là nam nhi mới bị tội “xỉn”. Mỹ nhân 26 tuổi Rima Fakih, với chiều cao 1,73 m (các cụ thường phán là trường túc bắt chi lao) và gương mặt đẹp huyền bí kiểu phụ nữ Trung Đông người nắm giữ vương miện Miss USA năm 2010, bị cảnh sát bắt giữ vào một buổi sáng sớm với nồng độ cồn trong hơi thở của nàng ở mức .20 tức là cao gấp đôi so với lượng cồn cho phép. Và nàng Keffeler hoa hậu tiểu bang Washington phải từ chức vì bị phát giác từng bị tội say rượu lái xe (DUI) từ hồi tháng 4-2015, khi cảnh sát Seattle chặn xe cô lại vì đang chạy với hai bánh lốp xẹp, vào lúc bấy giờ hai mắt cô trông đờ đẫn, miệng nói cà lăm và nồng độ rượu trong máu gần gấp ba lần mức cho phép.

Cũng cần lưu ý thêm là nếu ta lái xe gây tai nạn mà “dzọt” luôn thì phạm tội “*hit-and-run*”. Nếu vì say rượu mà “*hit-and-run*” thì hậu quả nghiêm trọng lắm vì có thể bị truy tố về tội “*đại hình*” (felony). Có người cho rằng phạm tội... “*kiss-and-run*” còn tạm tha được chứ phạm tội “*hit-and-run*” thì... hết thuốc chữa!

Phụ huynh đời nay có con ưa uống rượu có thể sử dụng một loại vòng đo hơi rượu để theo dõi. Vòng đo điện tử này có tên là Scram. Vòng sẽ kiểm soát mồ hôi của người đeo và sẽ dò ra hơi rượu xuyên qua làn da, nếu quá một mức độ quy định, vòng này sẽ báo về công ty và viên chức tòa án để báo động, nhằm ngăn

cần người này lái xe. Kể từ khi sử dụng năm 2003, vòng này được đeo bởi 136,000 người.

Tại Hoa Kỳ nhiều khi mấy ông cò phục kích trước các quán rượu để rình rập. Ai bước chân ra mà nghiêng ngả loạng quạng thì sẽ bị theo rồi khi lái xe sau đó và còng tay phạt ngay thôi nếu say xỉn. Có lẽ những bọm nhậu chỉ bị “tẩu hỏa nhập ma” sau khi đã quá cần câu vì rượu chứ khi chưa nhắm nháp chút nào thì vẫn... khôn đáo để. Giới lưu linh kể chuyện vui rằng: “Trời đêm, thầy cò ngồi trong xe rình mấy bọm nhậu trong một tửu quán. Chợt một tay khật khưỡng bước ra, thọc chìa khoá vào hết xe này đến xe khác mà không mở được cửa. Lộn xe rồi. Sau khi “bé cái lằm” dăm ba xe tay này mới mở được đúng cái xe của mình, loạng quang leo lên, lái đi. Con mồi đây rồi, thầy cò vội rượt theo một khúc đường. Chặn xe lại. Bắt thử hơi rượu. Kết quả dụng cụ đo rượu lại chỉ số không. Như vậy tên này không uống chút men nào à? Đang ngạc nhiên thì hấn cười nói: “Thầy ơi! Tụi nó liên hoan hôm nay mừng cái ông Trump gì đó đắc cử đông dzui lắm. Chắc phải thanh toán hết cả chục chai “ông già chống gậy” đó. Nhà em vì kỵ rượu nên chỉ chơi ít Coca và được phân công đóng vai xin để dụ thầy đi theo cho tụi nó thoải mái tan hàng và có lẽ bây giờ dzọt về hết rồi đấy! Truyện của Tàu gọi kể này là “điều hổ ly sơn”. Mà Thầy là hổ đấy, oai ra phết! Hi hi!”

Nói chuyện rượu cũng không nên quên nàng Thúy Kiều của cụ Nguyễn Du. Nàng mới “xuân xanh sắp xỉ tới tuần cập kê” tức là nàng mới chỉ gần 15 tuổi thế mà “ngày vừa sinh nhật ngoại gia” tức là vừa gặp ngày bên họ ngoại ở xa có tiệc mừng sinh nhật, cha mẹ và hai em đều sắm sửa một chút lễ vật để đem dâng biếu,

nàng ở nhà một mình và đã lén qua nhà hàng xóm tìm anh Kim Trọng. Hai anh chị uống rượu nhậu nhẹt với nhau đã say say:

“Lòng xuân phơi phới chén xuân tàng tàng.”

Và cảm thấy thời giờ đi mau quá, tưởng như “Ngày vui ngắn chẳng đầy gang.” Muốn kéo dài mãi thời gian để trò chuyện với nhau. Trông ra “Ác đã ngậm gương non đoài.” Mặt trời lặn rồi, sắp tối rồi. Kiều vội nói: “Vắng nhà chẳng tiện ngồi dai” và từ biệt Kim Trọng để quay về. Ngồi lì cả ngày còn vẽ vờì mà nói là không tiện ngồi dai, vớ vẩn!

Quay về nhà thấy cha mẹ và 2 em đi chưa về: “Hai thân còn giờ tiệc hoa chưa về” thế là Kiều lại vội vàng quay lại, “xăm xăm băng lối vườn khuya một mình” (with a quick step, she rushed out and crossed the garden) mò qua nhà chàng. Khuya rồi đấy nhé! Thật là táo tợn quá! Anh chị cùng nhau thè thốt ghi trên giấy. Kiều lấy dao cắt một món tóc để thề. Rồi hai anh chị lại nhậu tiếp:

“Chén hà sánh giọng quỳnh tương.”

Vừa mới uống rượu say tàng tàng với nhau ban chiều, đêm lại uống rượu nữa. Sự đó đối với chàng Kim Trọng đa tình có lẽ không chi lạ, nhưng đối với nàng Kiều thì cái vụ chè rượu của nàng khiến chúng ta thấy dễ nể! Có ai ngờ nàng Kiều cũng là một “cao thủ” trong đám dân làng nhậu phe ta! Hai anh chị thức thâu đêm suốt sáng truyện trò nhậu nhẹt.

Các cụ cao niên mắng Kiều, cho là... đồ gái hư! Hư thật đấy! Vừa hư vừa... vi phạm pháp luật (chưa tới tuổi uống rượu, under age)! Những giai đoạn về sau này trong cuộc đời khi Kiều đã không còn là... vị thành

niên nữa thì OK! Nàng có quyền lai rai ba sợi! Ta thấy Kiều uống với Thúc Sinh, uống nhiều mà không say, tưởng như là rượu tiên. Chàng và nàng vừa đối ẩm nhậu nhẹt vừa làm thơ:

*“Khi gió mát, khi trăng thanh
Bầu tiên chúc rượu, câu thần nói thơ”*

Lúc ở lầu xanh uống rượu với khách. Khi tỉnh rượu và khi tàn canh, trời sáng, khách ra về thì Kiều lại giật mình trợ trợ một mình nên nghĩ ngợi:

*“Khi tỉnh rượu lúc tàn canh
Giật mình, mình lại thương mình xót xa”*

Cuối năm Bính Thân (Year of the monkey) tiễn Khỉ đi, đầu năm Đinh Dậu (Year of the rooster) vui đón Gà về. Cũng xin nói thêm là văn chương bình dân nước ta có câu *“Gà mái đá gà cồ”* nghĩa bóng ám chỉ mấy bà giành quyền cai quản gia đình. Thật ra là... “đá yêu” đấy mà thôi! Nam nhi hãy hoan hỉ mừng Xuân mới, đón Gà về, đừng... “sợ gà”! Chỉ xin “bảo trọng”!

LS. Ngô Tăng Giao
(Virginia, 1-2017)

